

Kontrollutvalget

Dato: 15.08.2014.

Deres ref:	Vår ref (saksnr.): 201000707-25 Revisjonsref:	Saksbeh: Jorun Andreassen Tlf.: 98 26 39 72	Arkivkode 126.2.2
------------	---	--	----------------------

OPPFØLGINGSUNDERSØKELSE ETTER RAPPORT 11/2011 TILTAK MOT FRAFALL FRA YRKESFAG

Saken gjelder:

I tråd med kontrollutvalgets vedtak av 28.01.2014, sak 6, har Kommunerevisjonen gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag*. Undersøkelsen tilhører fokusområde *Myndighetsutøvelse og brukertilpassede tjenester*, jf. bystyrets vedtak om *Overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon*, 13.06.2012, sak 165.

Oppfølgingsundersøkelsen har vært rettet mot byråden for kunnskap og utdanning, Utdanningsetaten, Bjørnholt skole og Holtet videregående skole. Kommunerevisjonen har undersøkt status for tiltakene Utdanningsetaten og de to skolene varslet i rapport 11/2011, samt om kultur- og utdanningskomiteen har blitt orientert om tiltak og resultater i tråd med bystyrets vedtak 14.12.2011, sak 416, *Tiltak mot frafall fra yrkesfag*.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at både Utdanningsetaten, Bjørnholt skole og Holtet videregående skole hadde iverksatt varslede tiltak etter rapport 11/2011. Når det gjelder byrådets rapportering til kultur- og utdanningskomiteen, har byrådsavdelingen redegjort for generelle rapporteringer som omhandlet frafallsarbeidet, men den ga ikke eksplisitt informasjon om hvilke tiltak som var iverksatt på bakgrunn av rapport 11/2011 og tilhørende resultater. Kommunerevisjonen legger til grunn at bystyrets vedtak 14.12.2011, sak 416, synes å kreve en slik rapportering.

Utdanningsetaten hadde fulgt opp Bjørnholt skole gjennom Prosjekt for fag og yrkesopp-læring i Oslo (PROFF) og i styringsdialogen for øvrig i etaten. Etaten oppga at i dialogen og oppfølgingen hadde skolen vist at den hadde god kontroll på rutiner og handlingsplaner, og at den hadde iverksatt tiltak gjennom skoleåret for å begrense fravær.

Bjørnholt skole hadde iverksatt en rekke relevante tiltak og rutiner knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall. Skolen hadde også innført system for at ledelsen på ulike nivå og andre sentrale aktører på skolen kunne bidra i, og følge opp, byggfags arbeid med oppfølging av elevene i risikozonen. Skolen hadde iverksatt rutiner og tiltak for å hindre at elevene vandret ute i skolens fellesområder i undervisningstiden.

Holtet videregående skole hadde iverksatt relevante tiltak og rutiner knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall. Holtet hadde blant annet etablert Læringsverkstedet som var en alternativ læringsarena som skulle tilrettelegge skoledagen for enkeltelever med særskilte faglige-, emosjonelle- og/eller sosiale behov.

Saksframstilling:

Under presenteres hovedbudskapet fra rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag*, uttalelsene til rapporten, den politiske behandlingen av rapporten og deretter oppfølgingsundersøkelsen som nå er gjennomført.

1. Kommunerevisjonens rapport 11/2011

Hovedbudskap og anbefalinger

Kommunerevisjonen undersøkte i 2011 hva Bjørnholt skole og Holtet videregående skole gjorde for å bidra til reduksjon i frafallet blant elever på de to utvalgte programområdene, henholdsvis byggfag og helse- og sosialfag.

Kommunerevisjonens undersøkelse viste at begge skolene hadde utarbeidet planer, måltall og rutiner, og hadde iverksatt ulike tiltak for å redusere frafallet. Skolene kunne vise til en rekke oppfølgingsaktiviteter overfor elever i risikozonen for frafall. Samtidig avdekket undersøkelsen svakheter knyttet til oppfølgingsarbeidet. Blant annet hadde ikke skolene tilstrekkelig informasjon om tidligere fravær for alle nye elever. Dessuten var det mangler ved dokumentasjonen av skolenes fraværsoppfølging og ved rutinene for når foresatte og rådgivere skulle kontaktes ved fravær.

Både Utdanningsetaten og skolene oppga at de hadde iverksatt en rekke tiltak som var relevante i forhold til rapportens vurderinger underveis i undersøkelsen, disse tiltakene er også omtalt i rapporten. På bakgrunn av dette hadde Kommunerevisjonen kun anbefalinger til Bjørnholt skole.

Uttalelsene til rapport 11/2011

I tillegg til tiltakene som var omtalt i rapporten, varslet både Utdanningsetaten, Bjørnholt skole og Holtet videregående skole i uttalelsene en rekke andre tiltak på bakgrunn av forhold om skolene som ble avdekket i rapporten. De varslede tiltakene var i tråd med Kommunerevisjonens konklusjoner eller anbefalinger.

Politisk behandling av rapporten

Rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag* ble behandlet av kontrollutvalget 30.08.2011, sak 70. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 11/2011 viser at begge de undersøkte skolene hadde utarbeidet planer, måltall, rutiner og hadde iverksatt ulike tiltak for å redusere frafallet og å øke andelen elever som fullfører og består. Begge skolene kunne vise til en rekke oppfølgingsaktiviteter overfor elever i risikozonen for frafall ved de undersøkte utdanningsprogrammene. Samtidig avdekket undersøkelsen også svakheter knyttet til oppfølgingsarbeidet. Blant annet hadde ikke skolene tilstrekkelig informasjon om tidligere fravær for alle nye elever, det var mangler ved dokumentasjonen av skolenes fraværsoppfølging, og ved rutinene for når foresatte og rådgivere skulle kontaktes ved fravær.

Kontrollutvalget merker seg at byråden, Utdanningsetaten og skolene varsler at rapporten følges opp med tiltak. Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag* til orientering.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Kultur- og utdanningskomiteen behandlet saken i møtet 30.11.2011, sak 87, og fattet enstemmig følgende innstilling til bystyret:

Bystyret ber byrådet rapportere til kultur- og utdanningskomiteen om hvilke tiltak som iverksettes fra byrådet, Utdanningsetaten og skolene selv som oppfølging av Kommunerevisjonens rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag* og resultatene av disse.

Bystyret behandlet rapporten den 14.12.2011, sak 416, *Tiltak mot frafall fra yrkesfag*, og fattet enstemmig vedtak i samsvar med kultur- og utdanningskomiteens innstilling.

2. Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse i 2014

Problemstillingen for oppfølgingsundersøkelsen har dels vært om de to skolene og Utdanningsetaten har iverksatt tiltakene som ble varslet i rapport 11/2011. Dels er det også undersøkt om byråden for kunnskap og utdanning, i henhold til vedtaket i bystyret, har rapportert til kultur- og utdanningskomiteen om hvilke tiltak byrådet, Utdanningsetaten og skolene hadde iverksatt som oppfølging av rapport 11/2011, samt om resultater av tiltakene.

Undersøkelsen er basert på data hovedsakelig innhentet i mai 2014. Dataene besto av skriftlige redegjørelser og dokumentasjon. Redegjørelsen er i stor grad svar på spørsmål fra Kommunerevisjonen knyttet til status for varslede tiltak. Da dette er en begrenset oppfølgingsundersøkelse, har vi ikke kontrollert status utover svar i redegjørelsen, samt vedlagt dokumentasjon. Både Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning, Utdanningsetaten, Bjørnholt skole og Holtet videregående skole har verifisert faktabeskrivelsene.

2.1 Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning

2.1.1 Meldte tiltak

Byrådsavdelingen oppga i uttalelsen at den forutsatte at Utdanningsetaten, i lys av Kommunerevisjonens anbefalinger, fulgte opp og videreførte arbeidet med å sikre at flere elever skulle fullføre og bestå videregående opplæring. Videre viste byrådsavdelingen til Utdanningsetatens uttalelse.

Bystyret ba byrådet rapportere til kultur- og utdanningskomiteen om hvilke tiltak byrådet, Utdanningsetaten og skolene selv iverksatte som oppfølging av Kommunerevisjonens rapport, og resultatene av disse.

2.1.2 Faktabeskrivelse

På spørsmål fra Kommunerevisjonen om byrådets rapportering til kultur- og utdanningskomiteen etter rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag* viste byrådsavdelingen til tre dokumenter som var sendt kultur- og utdanningskomiteen. Dokumentene var ikke særskilte rapporteringer på bakgrunn av rapporten, og det var derfor ikke vist til rapporten i disse dokumentene.

Det ene dokumentet var *forslag til budsjett 2014 Del 1*. Her framkom byrådets mål for elevene i Osloskolen, blant annet at "flere elever og lærlinger skal fullføre og bestå videregående opplæring". Videre ble det vist til budsjettets del 2, hvor det var beskrevet mål og tiltak og en rekke prioriteringen av ulike tiltak i innsatsen mot frafall. Det ble blant annet vist til at PROFF-prosjektet skulle bidra til å øke kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen og bedre gjennomstrømningen. Byrådsavdelingen oppga at arbeidet med å redusere frafallet i

videregående opplæring var et langsiktig mål som det ble jobbet med kontinuerlig, og viste også til budsjettene for 2012 og 2013.

Det andre dokumentet byrådsavdelingen viste til var Bystyremelding 1/2013 *Byrådets strategi for sosial mobilitet gjennom barnehage og skole*. Her var det blant annet referert til samarbeidet mellom NAV Oslo og byråd for helse og sosiale tjenester og byråd for kunnskap og utdanning, i tilknytning til *Oslostandard for gjennomføring av videregående opplæring*. Videre ble det vist til tilbud om eksamenskurs i Sommerskolen for elever i videregående skole som ikke hadde bestått matematikk eller naturfag.

Det tredje dokumentet det ble vist til var byråds sak 65/12 *Flere lærlinger i Oslo kommunes virksomheter – muligheter og tiltak*. Det ble i saken referert til Oslo kommunes hovedstrategier for å øke antallet læreplasser.

2.1.3 Kommunerevisjonens vurdering

Byrådsavdelingen har redegjort for generelle rapporteringer til kultur- og utdanningskomiteen som omhandlet frafallsarbeidet. Rapporteringen ga ikke eksplisitt informasjon om hvilke tiltak som var iverksatt på bakgrunn av rapport 11/2011 og tilhørende resultater. Kommunerevisjonens legger til grunn at bystyrets vedtak 14.12.2011, sak 416, synes å kreve en slik eksplisitt rapportering.

2.2 Utdanningsetaten

2.2.1 Meldte tiltak

I uttalelsen til rapport 11/2011 meldte Utdanningsetaten blant annet at den ville arbeide tett med Bjørnholt skole og Avdeling for bygg- og anleggsteknikk (byggfag) for å sikre klare rutiner vedrørende oppfølging av fravær, samt klargjøre definisjonen av hva som skulle regnes som fravær underveis i en verkstedsøkt. Videre ble det oppgitt at etaten gjennom prosjektet PROFF ville samarbeide tett med skolenes ledelse om gjennomgang av rutiner for og etablering av standarder for lærernes oppfølging av elevene.

2.2.2 Faktabeskrivelse

Oppfølging av byggfag ved Bjørnholt skole

Utdanningsetaten oppga at PROFF-prosjektet var en integrert del i styringsdialogen og at leder for prosjektet arbeidet tett med ledelsen på ti yrkesfaglige videregående skoler i Oslo, herunder Bjørnholt skole og byggfag.

Etaten oppga at i prosjektets tidligere fase hadde fokus vært på iverksettelse av tiltak på skolene for å presisere rutinene og øke systematikken i oppfølgingen av den enkelte elev. Dette var blant annet mottakssamtaler, utviklingsamtaler, elevtilpassede undervisningsplaner, fagsamtaler og tett oppfølging av fravær. Det ble også arbeidet med tiltak for elever som kom for sent til skolen og til undervisningen.

Utdanningsetaten oppga at prosjektleder samarbeidet nært med områdedirektør for de videregående skolene, og deltok aktivt i styringsdialogen med skolene (4 møter i løpet av skoleåret). Det var implementert et eget årshjul for rapportering mellom PROFF og skolene, med fem rapporteringer av skolenes resultater på både fag og fravær. I tillegg ga skolene midtveis høst og midtveis vår en verbalrapport som dannet grunnlaget for resultatoppfølgingen.

Utdanningsetaten oppga at Bjørnholt skole hadde redegjort for de innsatser som ble gjort på skolen for å motvirke fravær og forbedre faglig utvikling hos elever med svake resultater ved byggfag. Videre oppga etaten at i dialogen og oppfølgingen av Bjørnholt skole hadde skolen vist at den hadde god kontroll på byggfags rutiner og handlingsplaner.

Fravær i en verkstedsøkt

Utdanningsetaten oppga at når det gjaldt definisjon av hva som skulle regnes som fravær i en verkstedsøkt, la etaten til grunn at dette var en ordinær undervisningsøkt, og skulle håndteres etter de samme rutiner som gjaldt all undervisningsaktivitet i videregående skole.

Utdanningsetaten hadde lagt til grunn i sin samhandling med Bjørnholt skolen at alt fravær skulle registreres for alle elever på alle trinn.¹ Rutinene hadde også blitt utvidet for å fange opp utfordringer med dokumentasjon av elever som av ulike grunner kom for sent, forlot eller som uteble midt under en undervisningsøkt.

Utdanningsetaten oppga at Bjørnholt skole gjennom samarbeidet med etaten hadde vist at den la planer for verkstedsøktene, og at rutinene for både fraværshåndtering og oppfølging av fravær ble gjennomført likt av kontaktlærere og faglærere.

2.2.3 Kommunerevisjonens vurdering

Det er Kommunerevisjonens vurdering at Utdanningsetaten hadde iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet etter rapport 11/2011.

2.3 Bjørnholt skole – status i 2014

2.3.1 Meldte tiltak

Kommunerevisjonen hadde flere anbefalinger til Bjørnholt skole. I rapport 11/2011 varslet både Bjørnholt skole og Utdanningsetaten en rekke relevante tiltak knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall som var eller skulle gjennomføres ved skolen og byggfag spesielt. Nedenfor beskriver vi status for de viktigste tiltakene.

2.3.2 Faktabeskrivelse

Fraværsoppfølging

Når det gjaldt definisjon av høyt fravær, oppga skolen at den fire ganger i året rapporterte til Utdanningsetaten på antall elever som hadde 15 dager og 30 timers fravær. I første termin ble det ifølge Utdanningsetaten rapportert om andel elever med fravær over 7 dager og 15 timer.

Skolen innførte i mars 2012 en rutine for oppfølging av fravær – "Fraværstrapp". Fraværstrappen var inndelt i fem trinn, og for hvert trinn var et gitt antall fraværsdager/-timer, samt hva kontaktlærer skulle gjøre overfor ulike nivå ved skolen og øvrig hjelpeapparat. For eksempel var første trinn 1 dag eller 3 timers fravær, og da skulle foresatte kontaktes på telefon. I trinn tre, ved 6 dagers eller 12 timers fravær, skulle kontaktlærer innkalle foresatte, elev og teamleder til møte. Siste trinn var 15 dager eller 30 timers fravær, og da skulle blant annet ledelsen ha samtale med eleven og Drop-out teamet i bydelen kontaktes.

Informasjon om elevenes tidligere fravær

Etter høsten 2011 fikk alle lærerne gjennom IT-systemet VIGO tilgang til elevenes vitnemål med informasjon om blant annet fravær, dette gjaldt elever som kom fra grunnskolen. Fra høsten 2011 hadde rådgiver utarbeidet et regneark over elever i risikozonen for frafall med

¹ Dette fremkom i brev til skolene av 19.10.2011, *Føring av fravær i grunnskole og videregående skole* (sak 11/10932-1).

informasjon om blant annet tidligere fravær. Avgiverskolene sendte informasjon om elever som hadde høyt fravær til de videregående skoler som tok inn disse elevene. Alle team, inkludert byggfag, fikk informasjon fra rådgivere om hvilke elever dette gjaldt (regnearket). Dette skjedde ved skolestart, gjennom møter med ledelsen, miljøteam, rådgivere og byggfagteamet.

Fra høsten 2011 ble rutinen med å gjennomføre mottakssamtaler mellom kontaktlærer, elev og eventuelt foresatte skjerpet inn. Ett av temaene som ble tatt opp i samtalen var elevenes tidligere fravær, både omfang og årsak.

Risikovurdering av elever på teamet

Høsten 2011 ga Utdanningsetaten skolene klarere føringer på kartlegging av elever i risikozonen for frafall (Ny Giv). Dokumentasjon på hvilke utfordringer elevene hadde, samt hvilke tiltak skolen hadde iverksatt ble forbedret. I dokumentet *Risikovurdering tiltaksplan* hadde byggfagteamet utarbeidet en oversikt over navngitte elever som teamet vurderte var i risikozonen for frafall. Dokumentet ga en kort beskrivelse av hva den enkelte elevs utfordring besto i, utfordringen var kategorisert fra 1-3 etter alvorlighetsgrad, det var beskrevet hvordan skolen skulle møte eleven, samt oppgitt andre tiltak. Etter høsten 2011 ble det også bedre systematikk i å diskutere elever i risikozonen for frafall på teammøtene til byggfag.

Høsten 2011 utarbeidet skolen en ny rutine for rådgivernes rolle i oppfølgingen av elever i risikozonen for frafall. Tidligere var det kun elever med individuell opplæringsplan (IOP), det vil si elever som hadde spesialundervisning, som var omfattet av rådgivers oppfølgingsrutine, nå ble rutinen utvidet til å omfatte alle elever i risikozonen for frafall, uavhengig av årsak. Tidligere orienterte rådgiver teamlederne muntlig om elever i risikozonen for frafall, fra høsten 2011 fikk lærerne tilgang til rådgivernes regneark med informasjon om alle elever i risikozonen.

Meldeskjemaet om elever som byggfagteamet vurderte var i risikozonen for frafall ble fra høsten 2011 også forbedret, ved at det skulle inneholde mer informasjon om elevenes utfordringer og iverksatte tiltak. I tillegg ble rutinen med å sende meldeskjema innskjerpet.

Oppfølging av faglig progresjon

Før revisjonen førte teamleder ved byggfag manuell oversikt over elevenes karakterer, med fokus på de fag som ble rapportert til PROFF, og i tillegg fikk han karakterutskrift fra samtlige fag fra IT-systemet SATS to ganger i året. Etter 2011 ble det utarbeidet en karaktermatrise som viste elevenes faglige utvikling fire ganger i året.

Med karaktermatrisen ble det en systematisk kartlegging og dokumentasjon av elever i risikozonen for frafall fire ganger i året. Oppfølging av elevene ble hele teamets ansvar; før høsten 2011 var det hovedsakelig opp til den enkelte lærer. Lærerne/teamene skulle fortløpende gjennom året, og med økt intensitet på vårhalvåret, følge opp elever som lå an til å få ikke-vurdert eller karakteren 1. Referat fra teammøtet til byggfag fra februar 2014 viser at det ble gjennomgått hvordan teamet kunne bidra til å løfte elever fra ikke-vurdert eller karakteren 1 i matematikk. Det var også utarbeidet et dokument "Jakten på toern – hva skal til for at denne eleven får bestått i ditt fag", som var en oversikt over navngitte elever som lå an til å få ikke-vurdert eller karakteren 1 i et eller flere fag. Oversikten inneholdt informasjon om hvilke fag eleven ikke hadde bestått og hvilke tiltak som skulle iverksettes.

Skolens ledelse hadde utarbeidet en egen standard for kartlegging og oppfølging av elever. Før revisjonen var fokus hovedsakelig på kartlegging. Fra våren 2012 ble hele prosessen fra kartlegging til hvordan lærerne/teamet skulle benytte kartleggingsresultatene for å tilpasse undervisningen til den enkelte elev inkludert i kartleggingsstandarden.

Kartleggingsstandarden skulle sikre at skolen tidlig fikk kunnskap om elevenes faglige nivå, slik at skolen kunne tilpasse undervisningen til dette. Byggfagteamet skulle i fellesskap lage en plan for hvordan de kunne heve de 20 prosent svakeste elevene faglig. Alle lærerne var ansvarlige for dette, uansett hvilket fag de underviste elevene i. Som en del av rutinen ble det også gjennomført en systematisk oppfølging av resultatene. Det ble dokumentert i et skjema hvilke tiltak som var iverksatt for den enkelte elev i det enkelte fag, samt hvordan den faglige utviklingen var etter et halvt år. Elevenes faglige utvikling ble fulgt opp av teamleder, som rapporterte om resultatene for de 20 prosent faglig svakeste elevene til skolens ressursteam etter et halvt år. Også rapportering til ressursteamet ble gjennomført mer systematisk etter våren 2012.

Det ble også innarbeidet i den reviderte kartleggingsstandarden at alle elever skulle få framovermelding i alle fag. Dette ble også støttet opp ved at både tilbake – og framovermelding måtte føres for alle elever i den individuelle utviklingsplanen (IUP) i Fronter. IUPen gikk fra å være en beskrivelse av måloppnåelse (tilbakemelding), til også å gi elevene konkret informasjon om hva som skulle til for å oppnå bedre resultater i de ulike fag (framovermelding).

Mattelærerne hadde etter revisjonen i 2011 vært med på en omfattende skolering gjennom prosjektet PROFF.

Skolen oppga at den hadde jobbet med lesing i alle fag gjennom PROFF-prosjektet. I skolens strategiske plan var arbeidet med lesing et hovedsatsingsområde. Byggfagteamet hadde også beskrevet tiltak for å styrke leseferdigheter i sin strategiske plan ("Vi er alle norsklærere").

Dersom det var mistanke om at frafallsrisikoen skyldtes mobbing, skulle teamleder/lærer følge rutiner i skolens *Plan for psykososialt miljø*. Høsten 2012 ble planen utvidet med en handlingsplan mot mobbing. I 2013/2014 ble en rutinebeskrivelse i tilknytning til opplæringslovens § 9.a om skolemiljø konkretisert.

Ledelsens oppfølging av byggfag

Ledelsen ved skolen hadde utarbeidet en helhetlig oppfølgingsprosess som skulle følges kontinuerlig gjennom skoleåret. Prosessen var beskrevet i dokumentet *Årshjul for resultatoppfølging*. Årshjulet ble utarbeidet før revisjonen i 2011, men det hadde blitt gjort vesentlige endringer etterpå. De viktigste endringene etter revisjonen var:

- Ukentlig oppfølging mellom teamleder og assisterende rektor, mot tidligere mer sporadisk.
- Resultatoppfølging mellom teamleder og rektor fem ganger årlig, mot tidligere 2-4 ganger, avhengig av kapasitet. Hva som konkret skulle følges opp var nærmere definert i flere oppfølgingsskjemaer for teamlederne.² Oppfølgingsskjemaene skulle benyttes både i samtaler mellom teamleder/assisterende rektor og i resultatsamtalene med rektor. Dette medførte at teamleder var mer forberedt før oppfølgingen. Teamleder skulle også diskutere elevresultatene med teamet før gjennomgangen med rektor.

² Det var ulike skjemaer knyttet til følgende type oppfølging: Resultater, elever og foreldre, lærer, faglige planer, vurdering for læring, teamleders observasjoner av undervisningen.

- Med en gjennomgang av karakterene fire ganger i året var det en mer systematisk oppfølging enn tidligere, og også mulighet for raskere å sette inn tiltak.
- Fra 2014 var det utarbeidet et årshjul eksplisitt for teamleders oppfølging av lærerne. Det var innført felles rutiner og tema for skolevandringen, det vil si teamledernes observasjoner i undervisningssituasjoner. Tema for kommende skoleår var "leseprogresjonsarbeid". På bakgrunn av observasjonene skulle teamleder/-plangruppen/assisterende rektor vurdere og følge opp den enkelte lærers læringsstrategier.

Byggfag hadde etter revisjonen utarbeidet egne strategiske planer hvor de fokuserte på fire hovedmål: øke grunnleggende ferdigheter, læringsresultater i norsk, engelsk, naturfag, matematikk og to fremmedspråk, fullføre og bestå, samt lærings- og arbeidsmiljø. For hvert av målene var det skrevet hvem som var ansvarlig, hva som skulle gjøres for å nå målene, konkrete resultatmål, samt tidsfrist.

Styrke HMS-arbeidet og redusere sykefraværet på teamet

Skolen hadde innført en rekke tiltak som skulle bidra til å styrke lærernes sosialfaglige kompetanse i møte med elevene. Fra mars 2014 var HMS en fast post på agendaen på teammøtene til byggfag. Referat fra disse møtene viste blant annet at teamet hadde diskutert utfordrende elever og hvordan de best kunne takles. Videre var det iverksatt en rekke tiltak på teamnivå for å styrke HMS-arbeidet og øke lærernes kompetanse innenfor feltet. Etter en risikovurdering av elevene ble følgende tiltak iverksatt: Styrke byggfag med en ekstra voksenressurs for å trygge læreren i relasjonsbygging med eleven, og for å jobbe konkret med elevens relasjonsbygging seg imellom.

Forbedre dialogen med næringslivet for å bistå elever med å få læreplass

Skolen oppga at etter revisjonen høsten 2011 var ressursnettverket Kuben blitt tydeligere på ansvarsfordelingen mellom nettverket og skolene når det gjaldt å skaffe praksis- og læreplasser. Skolen fikk nå lister fra nettverket over hvilke bedrifter skolen kunne kontakte. Elevene ved de ulike skolene var ikke, som før revisjonen, ute i praksis samtidig. Skolen oppga videre at flere elever hadde hatt relevant praksis de siste årene, sammenlignet med før revisjonen.

Skolen oppga at den hadde fått muntlig informasjon om antall elever som ville ha og som hadde fått læreplass før skoleslutt 2012-2013. Skolen hadde imidlertid ikke fått tilgang til dokumentasjon fra Utdanningsetaten på om elevene faktisk hadde fått læreplass. Utdanningsetaten oppga at den fra sommeren 2014 hadde innført en rutine hvor den sendte skolene oversikt over hvilke elever som hadde fått læreplass to ganger i måneden fram til november.

Praktisering av pauser i verkstedsøkter og "vandring" i timene

Skolen oppga at problematikken knyttet til "vandring", det vil si at elever var i skolens fellesområder når de skulle vært i undervisningen, hadde vært betydelig redusert i en lang periode etter rapport 11/2011. Høsten 2013 oppstod på ny utfordringer knyttet til dette, og byggfag disponerte da ressurser slik at de til enhver tid hadde noen som hentet elever inn til de ulike læringsarenaene.

Videre oppga skolen at både manglende tilstedeværelse og forsentkomming medførte anmerkning og ble registrert. Ved forsentkomming over 15 minutter ble det ført fravær for timen. Videre hadde teamet utarbeidet rutiner for pauser i verkstedsøker.³

2.3.3 Kommunerevisjonens vurdering

Det er Kommunerevisjonens vurdering at Bjørnholt skole hadde iverksatt varslede tiltak etter rapport 11/2011 knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall, både når det gjaldt høyt fravær og svake faglige ferdigheter, herunder tiltak knyttet til ledelsens oppfølging av byggfag.

2.4 Holtet videregående skole – status i 2014

2.4.1 Meldte tiltak

Kommunerevisjonen hadde ingen anbefalinger til Holtet videregående skole i rapport 11/2011. Både skolen og Utdanningsetaten varslet imidlertid i rapporten og i uttalelsene til rapporten en rekke tiltak knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall som var eller skulle gjennomføres. Vi beskriver status for de viktigste tiltakene under.

2.4.2 Faktabeskrivelse

Fravær rutine

Høsten 2013 foretok skolen en revidering av skolens fravær rutine. Rutinen inneholdt åtte punkter knyttet til hvilke oppgaver som skulle gjennomføres ved udokumentert fravær, etter hvor mange dagers fravær oppgavene skulle gjennomføres, samt hvem som var ansvarlig. For eksempel sto det i punkt 1 at eleven skulle gi beskjed ved fravær per sms eller e-post. I punkt 2 sto det at eleven skulle levere egenmelding for de tre første dagene og legeattest utover dette. Hvis dette ikke ble levert, ble fraværet regnet som udokumentert. I punkt 4 sto det at etter tre dagers eller tre til seks timers udokumentert fravær skulle det avholdes en samtale mellom kontaktlærer og elev. Formålet med samtalen var å diskutere mulige årsaker til fraværet, samt hva som skulle til for hindre ytterligere fravær.

Skolen oppga at kontaktlærerne hadde tett oppfølging av sine elever og at kontaktlærerne involverte rådgiver og avdelingsleder ved behov for ytterligere tiltak i henhold til fravær rutinen. Skolen oppga videre at alle kontaktlærerne benyttet elevkort, hvor de registrerte all oppfølging av elevene; samarbeidsmøter både internt og eksternt, samt elevsamtaler ble registrert. Skolen oppga at leder gikk gjennom elevkortene i forbindelse med elevsaker, og at det inneværende skoleår ikke var oppdaget mangelfulle elevkort. Kommunerevisjonen har ikke kontrollert elevkortene.

Læringsverksted

Skolen innførte i august 2012 et læringsverksted som skulle koordinere og jobbe direkte mot fravær og frafall. Læringsverkstedet hadde en fast ansatt miljøarbeider/lærer, samt to andre lærere som var tilknyttet i mindre stillingsbrøker. Læringsverkstedet var en alternativ læringsarena som skulle tilrettelegge skoledagen for enkeltelever med særskilte faglige-, emosjonelle- og/eller sosiale behov, samt sikre et godt psykososialt arbeidsmiljø for alle elevene ved skolen. Verkstedet samarbeidet med kontaktlærere, rådgivere og ledelsen i gjennomføring av skolens fravær rutiner.

Læringsverkstedet gjennomførte ulike oppgaver knyttet til fravær og frafall. Elever som kom for sent til timen skulle gå til verkstedet, hvor de ville få undervisning av pedagoger i klassens

³ Dette var utarbeidet med utgangspunkt i krav til årstimer innenfor fagene ved byggfag.

fag. Elever uten faglig motivasjon, stort fravær og/eller gjentatte brudd på ordensreglementet kunne hospitere i kortere perioder ved avdelingen. Formålet med hospiteringen var å lære elevene ulike studieteknikker og bevisstgjøre dem på hvilke krav som ble stilt i skolens ordensreglement. Verkstedet meklet også i konflikter elevene var involvert i. Fagansvarlig ved verkstedet deltok på ulike kurs og seminarer for å øke skolens kompetanse om elever med rus og sosiale problemer. Verkstedet samarbeidet også med politiet, psykologer og kriminalomsorgen for å tilrettelegge skolehverdagen for spesielt utsatte elever. For å bidra til å øke den generelle trivselen på skolen, samarbeidet verkstedet med elevrådet, skolens ledelse og eksterne aktører for å gjennomføre ulike sosiale elevarrangement.

Informasjon om elevenes tidligere fravær

Skolen oppga at fra skolestart 2012 lå fag- og fraværshistorikk for elever på videregående skole i systemet SATS, mens det for grunnskoleelevene ble hentet fra systemet VIGO. Informasjonen ble formidlet til kontaktlærerne, som skulle bruke den i inntakssamtalene med elevene.

Oppfølgingsmøter

Skolen viste til at det ble gjennomført oppfølgingsmøter mellom rektor og områdedirektør i Utdanningsetaten fire ganger i året. På disse møtene ble blant annet skolens resultater gjennomgått, det ble diskutert avvik og hva som skulle til for å lukke avvikene. Skolen oppga at fra skolestart 2012 ble elevresultater og fravær diskutert i lærerråd, i lederoppfølgings-samtaler og på ledermøter i forkant av hver rapportering til områdedirektør.

Skolen oppga videre at fra skolestart 2012 ble praksis knyttet til at lærerne skulle gjennomføre en midtveisvurdering av alle elever med gjennomgang av elevenes individuelle utviklingsplan to ganger i året innskjerpet. Elevene fikk da skriftlig og muntlig tilbakemeldinger på hvordan de lå an i hvert enkelt fag, samt hva de kunne gjøre for å høyne karakterene.

2.4.3 Kommunerevisjonens vurdering

Det er Kommunerevisjonens vurdering at Holtet videregående skole hadde iverksatt relevante tiltak knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall, både når det gjaldt høyt fravær og svake faglige ferdigheter.

2.5 Kommunerevisjonens konklusjon

Byrådsavdelingen har redegjort for generelle rapporteringer til kultur- og utdanningskomiteen som omhandlet frafallsarbeidet, men den gir ikke eksplisitt informasjon om hvilke tiltak byrådet, Utdanningsetaten og skolene selv hadde iverksatt på bakgrunn av rapport 11/2011 og tilhørende resultater. Kommunerevisjonen legger til grunn at bystyrets vedtak 14.12.2011, sak 416, synes å kreve en slik rapportering.

Utdanningsetaten hadde fulgt opp Bjørnholt skole gjennom PROFF-prosjektet og i styringsdialogen for øvrig i etaten. Etaten oppga at i dialogen og oppfølgingen hadde skolen vist at den hadde god kontroll på rutiner og handlingsplaner, og at den hadde iverksatt tiltak gjennom skoleåret for å begrense fravær.

Bjørnholt skole hadde iverksatt en rekke relevante tiltak og rutiner knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall. Skolen hadde også innført system for at ledelsen på ulike nivå og andre sentrale aktører på skolen kunne bidra i, og følge opp, byggfags arbeid med oppfølging av elevene i risikozonen. Skolen hadde iverksatt rutiner og tiltak for å hindre at elevene vandret ute i skolens fellesområder i undervisningstiden.

Holtet videregående skole hadde iverksatte relevante tiltak og rutiner knyttet til oppfølging av elever i risikozonen for frafall. Skolen hadde blant annet etablert Læringsverksted som var en alternativ læringsarena som skulle tilrettelegge skoledagen for enkeltelever med særskilte faglige-, emosjonelle- og/eller sosiale behov.

Kommunerevisjonen fremmer følgende forslag til vedtak:

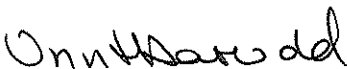
Kontrollutvalget merker seg at Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 11/2011 *Tiltak mot frafall fra yrkesfag* viser at Utdanningsetaten, Bjørnholt skole og Holtet videregående skole hadde iverksatt varslede tiltak etter rapport 11/2011.

Byrådsavdelingen har redegjort for generelle rapporteringer til kultur- og utdanningskomiteen som omhandlet frafallsarbeidet. Utvalget kan ikke se at det foreligger rapportering hvor det gjøres eksplisitt rede for hvilke tiltak byrådet, Utdanningsetaten og skolene selv har iverksatt på bakgrunn av rapport 11/2011 og tilhørende resultater, slik det synes at bystyret forutsatte i sitt vedtak i sak 416/11.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 11/2011 til orientering.

Saken sendes kultur- og utdanningskomiteen.

Med hilsen

Unn H. Aarvold
kommunerevisor

Hilde Ludt
fung. avdelingsdirektør

Utskrift av protokollen sendes:
Byråden for kunnskap og utdanning
Utdanningsetaten
Bjørnholt skole
Holtet videregående skole